

«Обираючи професію – обираєш майбутнє»

Якщо корабель не знає, до якого причалу він тримає курс, то ніякий вітер не буде йому супутнім.

(Сенека)

Життя постійно ставить нас перед вибором. У дитинстві з багатьох іграшок вибираємо найулюбленішу, у школі віддаємо перевагу найцікавішим, на наш погляд, предметам... Обираємо товаришів, друзів, коханих.

Одним із найважливіших кроків у житті є вибір професії. Вибір професії – найголовніший чинник того, як складеться ваше подальше життя та як ви в ньому будете себе почувати.

Адже всім хочеться не лише заробляти гроші, але й реалізувати свій потенціал та отримувати справжнє задоволення від своєї діяльності.

Як не помилитися у виборі своєї дороги, свого майбутнього, щоб бути щасливим у праці.

Існує формула вибору професії, яка в загальному вигляді показує, як прийняти оптимальне рішення.

Хочу: бажання, цікавість, прагнення;

Можу: здібності, таланти, стан здоров'я;

Треба: стан ринку праці, соціально-економічні проблеми в регіоні;

Зона оптимального вибору (ЗОВ).

Алгоритм професійного самовизначення

Крок 1

Подумай, що тебе цікавить у житті, до чого ти прагнеш, чим тобі подобається займатися, що б ти хотів робити, які професії тобі подобаються, які умови праці тебе приваблюють, що ти хотів би отримувати від своєї майбутньої професії? Давши відповідь на ці питання, ти зробиш перший крок до правильного, свідомого вибору професії.

Крок 2

Якщо ти не можеш визначити професії, які тобі подобаються, тоді уважно вивчи класифікацію професій за предметом, метою, знаряддями і умовами праці.

Крок 3

Визнач свій професійний тип та відповідне професійне середовище, яке тобі підходить найкраще, та узгодь його з професіями, які ти визначив для себе в попередньому кроці.

Крок 4

Вивчи свої професійні інтереси і нахили, мотиви вибору професії, скориставшись методиками Карта інтересів, ДДО, ПДО, Мотиви вибору професії і співстав їх з професіями, які тобою були визначені в попередніх кроках. Якщо там були професії, які не співпали з твоїми інтересами і нахилами, то викресли їх зі свого списку, залишивши тільки ті, які потрібно поглиблено вивчити.

Крок 5

Вивчи детально описи відібраних професій; поговори, якщо є можливість, з представниками цих професій та з'ясуй, в чому зміст їхньої праці, чим вони їм подобаються. Познайомся з характером і умовами їх праці, поцікався, де вони отримували цю професію і які реальні можливості працевлаштування за ними. Спробуй, випробувати себе в цих професіях, хоча би в змодельованих професійних ситуаціях.

Крок 6

Склади перелік вимог, які висувають визначені тобою професії до людини, до її психофізіологічних і фізичних якостей та запиши. Визнач, наскільки всі записані тобою вимоги важливі – можливо, є менш важливі вимоги, які, за великим рахунком, можна і не враховувати.

Крок 7

Вивчи самого себе якомога глибше, тобто визнач свої задатки, здібності, темперамент, риси характеру, вольові якості, трудові навички (за результатами вивчення шкільних предметів та занять у гуртках, секціях тощо); визнач свій фізичний розвиток і стан здоров'я.

Крок 8

Дізнайся в міському (районному) та обласному центрах зайнятості про професії та спеціальності, які потрібні на ринку праці сьогодні та реальне працевлаштування за спеціальностями, які ти визначив для себе, та визнач бажаний рівень професійної підготовки за ними.

Крок 9

Оціни свою відповідність вимогам кожної з професій, які ти визначив і проаналізував: чи розвинені в тебе професійні якості, чи відповідають твої здібності, психологічні особливості, стан здоров'я вимогам професій, які ти хотів би обрати. Визнач, яка професія із всього списку найбільше тобі підходить за всіма пунктами вимог. Якщо вони, в основному, співпадають, або є можливість їх подальшого розвитку, тоді ти на правильному шляху. Якщо вони частково не співпадають, тоді з'ясууй, у чому причина, та розроби план самовиховання і саморозвитку необхідних для цієї професії якостей. Якщо вони, на твій погляд, повністю не співпадають, тоді тобі необхідно порадитись зі спеціалістом-психологом або професійним консультантом. Враховуючи його поради, відкоригуй подальший план своїх дій.

Крок 10

Визнач, які труднощі, перешкоди, помилки можуть виникнути при досягненні твоєї професії.

Крок 11

Визнач основні практичні кроки до успіху: у якому навчальному закладі ти можеш отримати професійну освіту, як розвивати у собі професійно важливі якості, як можна отримати практичний досвід роботи за “своєю” спеціальністю (займатись у відповідних гуртках, секціях, МАН тощо), як підвищити свою професійну майстерність та конкурентоспроможність на ринку праці.

Крок 12

Перед тим, як прийняти остаточне рішення, не забудь порадитися також із батьками, рідними, друзями, вчителями, психологом, профконсультантом та іншими дорослими, які добре знають тебе.

Зробивши остаточний вибір, розроби план самопідготовки до зустрічі з майбутньою професією, включаючи вибір навчального закладу. Не відступай перед труднощами, будь наполегливий у досягненні поставленої мети.